

TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2019/2107

2019 m. lapkričio 28 d.

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos taryboje, dėl Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos 9 priedo (Supaprastinimas) 9 skyriaus peržiūros, susijusios su keleivio duomenų įrašo duomenų standartais ir rekomenduojama praktika

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 16 straipsnio 2 dalį ir 87 straipsnio 2 dalies a punktą kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 1947 m. balandžio 4 d. įsigaliojo Tarptautinė civilinės aviacijos konvencija (toliau – Čikagos konvencija), kuria reguliuojamas tarptautinis oro susisiekimas. Ja įsteigta Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija (ICAO);
- (2) Sąjungos valstybės narės yra Čikagos konvencijos susitariančiosios valstybės ir ICAO valstybės narės, o tam tikruose ICAO organuose, įskaitant asamblėją ir kitas technines institucijas, Sąjunga turi stebėtojo statusą;
- (3) pagal Čikagos konvencijos 54 straipsnio 1 punktą ICAO taryba turi patvirtinti tarptautinius standartus ir rekomenduojamą praktiką (SRP);
- (4) Jungtinių Tautų (JT) Saugumo Taryba 2017 m. gruodžio 21 d. rezoliucijoje 2396 (2017) (JT ST rezoliucija 2396 (2017)) nusprendė, kad JT valstybės narės turi plėtoti pajėgumus rinkti, tvarkyti ir analizuoti, laikydamosi ICAO standartų ir rekomenduojamos praktikos, keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenis ir užtikrinti, kad PNR duomenis naudotų ir jais dalytųsi visos jų kompetentingos nacionalinės institucijos, užtikrindamos visapusišką pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, teroristinių nusikaltimų ir susijusių kelionių prevencijos, nustatymo ir tyrimo tikslais;
- (5) JT ST rezoliucijoje 2396 (2017) ICAO taip pat raginama bendradarbiauti su JT valstybėmis narėmis siekiant nustatyti PNR duomenų rinkimo, naudojimo, tvarkymo ir apsaugos standartus;
- (6) PNR standartai ir rekomenduojama praktika nustatyti Čikagos konvencijos 9 priedo (Supaprastinimas) 9 skyriaus A ir D dalyse. Tuos standartus ir rekomenduojamą praktiką papildė papildomos gairės, visų pirma ICAO dokumentas Nr. 9944, kuriuo nustatomos gairės dėl PNR duomenų;
- (7) 2019 m. kovo mėn. ICAO Oro transporto komitetas įsteigė darbo grupę, sudarytą iš ICAO valstybių narių, dalyvaujančių Supaprastinimo darbo grupės veikloje, ekspertų, kad ji, vadovaudamasi JT ST rezoliucija 2396 (2017), svarstytų pasiūlymus dėl naujų SRP, susijusių su PNR duomenų rinkimu, naudojimu, tvarkymu ir apsauga (toliau – darbo grupė). Kai kurios Sąjungos valstybės narės atstovaujamos darbo grupėje. Komisija dalyvauja darbo grupės veikloje stebėtojos teisėmis;
- (8) 40-oji ICAO asamblėjos sesija įvyko 2019 m. rugsėjo 24 d.–spalio 4 d. ICAO asamblėjos rezultatais bus remiamasi nustatant ICAO politinę kryptį per ateinančius metus, be kita ko, numatant galimybę patvirtinti naujus standartus ir rekomenduojamą praktiką dėl PNR;
- (9) 2019 m. rugsėjo 16 d. Taryba patvirtino informacinį dokumentą „PNR duomenų rinkimo, naudojimo, tvarkymo ir apsaugos standartai ir principai“, kuris pateiktas 40-ajai ICAO asamblėjos sesijai (toliau – informacinis dokumentas). Informacinį dokumentą ICAO asamblėjai Sąjungos bei jos valstybių narių ir kitų Europos civilinės aviacijos konferencijos valstybių narių vardu pateikė Suomija;

- (10) informaciniame dokumente išdėstyta Sąjungos pozicija dėl atitikties pagrindiniams principams, kuri padėtų užtikrinti, kad tvarkant PNR duomenis kovos su terorizmu ir sunkiais nusikaltimais tikslais būtų laikomasi konstitucinių ir reguliavimo reikalavimų, susijusių su pagrindinėmis teisėmis į privatumą ir duomenų apsaugą. ICAO raginama įtraukti tokius principus į bet kokius būsimus PNR standartus ir į ICAO persvarstytas gaires dėl PNR duomenų (dokumentas Nr. 9944);
- (11) Sąjunga priėmė bendras taisykles dėl PNR duomenų Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/681 ⁽¹⁾, kurios taikymo sritis iš esmės sutampa su sritimi, kuriai turi būti taikomi numatomi nauji SRP. Direktyva (ES) 2016/681 visų pirma apima išsamų rinkinį taisyklių, kuriomis siekiama apsaugoti pagrindines teises į privatumą ir asmens duomenų apsaugą oro vežėjams perduodant PNR duomenis valstybėms narėms teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais;
- (12) šiuo metu galioja du tarptautiniai susitarimai tarp Sąjungos ir trečiųjų šalių, t. y. Australijos ⁽²⁾ ir Jungtinių Amerikos Valstijų ⁽³⁾, dėl PNR duomenų tvarkymo ir perdavimo. 2017 m. liepos 26 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pateikė nuomonę dėl numatomo Sąjungos ir Kanados susitarimo, pasirašyto 2014 m. birželio 25 d. ⁽⁴⁾ (toliau – Nuomonė 1/15);
- (13) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi ICAO taryboje, nes visi būsimi PNR duomenų srities SRP, visų pirma Čikagos konvencijos 9 priedo (Supaprastinimas) 9 skyriaus pakeitimai, labai paveiks Sąjungos teisės aktų, visų pirma Direktyvos (ES) 2016/681 ir galiojančių tarptautinių susitarimų dėl PNR duomenų, turinį. Laikydamosi lojalaus bendradarbiavimo pareigos, Sąjungos valstybės narės turi ginti šią poziciją visoje ICAO veikloje, susijusioje su SRP rengimu;
- (14) priede išdėstyta Sąjungos pozicija yra nustatyta vadovaujantis taikytina Sąjungos teisine sistema duomenų apsaugos ir PNR duomenų srityje, t. y. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 ⁽⁵⁾, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 ⁽⁶⁾ ir Direktyva (ES) 2016/681, taip pat Sutartimi ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, kaip išaiškinta atitinkamoje Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje, visų pirma Nuomonėje 1/15;
- (15) Sąjungos poziciją turėtų kartu pareikšti jos valstybės narės, kurios yra ICAO tarybos narės;
- (16) Jungtinei Karalystei ir Airijai Direktyva (ES) 2016/681 yra privaloma ir todėl jos dalyvauja priimant šį sprendimą;
- (17) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas,

⁽¹⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/681 dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais (OL L 119, 2016 5 4, p. 132).

⁽²⁾ OL L 186, 2012 7 14, p. 4.

⁽³⁾ OL L 215, 2012 8 11, p. 5.

⁽⁴⁾ 2017 m. liepos 26 d. Teisingumo Teismo (didžioji kolegija) nuomonė 1/15, ECLI:EU:C:2017:592.

⁽⁵⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁽⁶⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojos persekiojimo už jas arba baudmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos taryboje, dėl Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos 9 priedo (Supaprastinimas) 9 skyriaus peržiūros, susijusios su keleivio duomenų įrašo duomenų standartais ir rekomenduojama praktika, išdėstyta šio sprendimo priede.

2 straipsnis

1 straipsnyje nurodytą poziciją kartu pareiškia Sąjungos valstybės narės, kurios yra ICAO tarybos narės.

3 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje 2019 m. lapkričio 28 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
T. HARAKKA

PRIEDAS

POZICIJA, KURIOS EUROPOS SĄJUNGOS VARDU TURI BŪTI LAIKOMASI TARPTAUTINĖS CIVILINĖS AVIACIJOS ORGANIZACIJOS TARYBOJE, DĖL TARPTAUTINĖS CIVILINĖS AVIACIJOS KONVENCIJOS 9 PRIEDO (SUPAPRASTINIMAS) 9 SKYRIAUS PERŽIŪROS, SUSIJUSIOS SU KELEIVIO DUOMENŲ ĮRAŠO DUOMENŲ STANDARTAIS IR REKOMENDUOJAMA PRAKTIKA

Bendrieji principai

Vykdydamos Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) veiklą, susijusią su Čikagos konvencijos 9 priedo (Supaprastinimas) 9 skyriaus peržiūra siekiant nustatyti keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų standartus ir rekomenduojamą praktiką (SRP), Sąjungos valstybės narės, veikdamos kartu Sąjungos interesų labui:

- a) veikia laikydamosi tikslų, kurių Sąjunga siekia savo PNR politikos srityje, visų pirma – užtikrinti saugumą, apsaugoti žmonių gyvybę ir užtikrinti jų saugumą, taip pat užtikrinti visapusišką pagarbą pagrindinėms teisėms, visų pirma teisėms į privatumą ir asmens duomenų apsaugą;
- b) visose ICAO valstybėse narėse didina informuotumą apie Sąjungos PNR duomenų perdavimo standartus ir principus, kaip nustatyta atitinkamuose Sąjungos teisės aktuose ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje;
- c) skatina plėtoti pagrindines teises gerbiančius daugiašalius sprendimus, susijusius su oro linijų bendrovių PNR duomenų perdavimu teisėsaugos institucijoms, siekdamas užtikrinti teisinį tikrumą bei pagarbą pagrindinėms teisėms ir supaprastinti oro vežėjams nustatytas pareigas;
- d) skatina ICAO valstybes nares keistis PNR duomenimis ir tų duomenų tvarkymo rezultatais, kai tai būtina teroristinių nusikaltimų ar sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais, užtikrindamos visapusišką pagarbą pagrindinėms teisėms ir laisvėms;
- e) toliau remia ICAO rengiamus PNR duomenų rinkimo, naudojimo, tvarkymo ir apsaugos standartus, laikydamosi JT ST rezoliucijos 2396 (2017);
- f) visose ICAO valstybėse narėse toliau skatina plėtoti pajėgumus rinkti, tvarkyti ir analizuoti, laikantis ICAO standartų ir rekomenduojamos praktikos, PNR duomenis ir užtikrinti, kad PNR duomenis naudotų ir jais dalytųsi visos ICAO valstybių narių kompetentingos nacionalinės institucijos, užtikrindamos visapusišką pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, kaip reikalaujama JT ST rezoliucijoje 2396 (2017);
- g) kaip bendrąją informaciją naudoja informacinį dokumentą „PNR duomenų rinkimo, naudojimo, tvarkymo ir apsaugos standartai ir principai“ (Dokumentas A40-WP/530), kurį 40-ajai ICAO asamblėjos sesijai Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir kitų Europos civilinės aviacijos konferencijos valstybių narių vardu pateikė Suomija;
- h) skatina kurti aplinką, kurioje tarptautinis oro susisiekimasis galėtų būti plėtojamas atviroje ir liberalizuotoje pasaulinėje rinkoje ir tolesnė jo plėtra nedarytų neigiamo poveikio saugumui, kartu užtikrindamos, kad būtų įdiegtos atitinkamos apsaugos priemonės.

Gairės

Sąjungos valstybės narės, bendrai veikdamos Sąjungos interesų labui, remia toliau nurodytų standartų ir principų įtraukimą į visus būsimus ICAO SRP, susijusius su PNR duomenimis.

1. PNR duomenų perdavimo sąlygos

- a) Perdavimo būdas. Siekiant apsaugoti asmens duomenis, kurie yra oro vežėjų sistemose, ir užtikrinti, kad jie išlaikytų tų sistemų kontrolę, duomenys turėtų būti perduodami naudojant vien tik duomenų eksporto sistemą.

- b) Perdavimo protokolai. Turėtų būti skatinama PNR duomenis perduoti naudojant tinkamus, saugius ir atvirus standartinius protokolus, kurie įtraukti į tarptautiniu mastu pripažintus pavyzdinius protokolus, kad būtų galima laipsniškai plėsti jų naudojimą ir galiausiai jais pakeisti nuosavybinius standartus.
- c) Duomenų perdavimo dažnumas. PNR duomenų perdavimo dažnumas ir laikas neturėtų sudaryti nepagrįstos naštos oro vežėjams ir neturėtų viršyti to, kas tikrai būtina teisėsaugos ir sienų apsaugos tikslais kovojant su terorizmu ir sunkiais nusikaltimais.
- d) Oro vežėjams nenustatoma pareiga rinkti papildomus duomenis. Oro vežėjų neturėtų būti reikalaujama rinkti papildomų PNR duomenų, be jau renkamų duomenų, arba rinkti tam tikrų rūšių duomenis, o tik perduoti vykdant jų veiklą jau renkamus duomenis.

2. PNR duomenų tvarkymo sąlygos

- a) Perdavimo ir tvarkymo laikas. Atsižvelgiant į deramas susijusių asmenų privatumo apsaugos garantijas, PNR duomenys gali būti pateikiami likus pakankamai laiko iki skrydžio atvykimo ar išvykimo, kad institucijos turėtų daugiau laiko duomenims tvarkyti ir analizuoti, taip pat prireikus imtis veiksmų.
- b) duomenų bazėse. Institucijos PNR duomenis turėtų tvarkyti vadovaudamosi įrodymais pagrįstais kriterijais ir atlikti paieškas duomenų bazėse, kurios yra svarbios kovojant su terorizmu ir sunkiais nusikaltimais.

3. Asmens duomenų apsauga

- a) Duomenų tvarkymo teisėtumas, sąžiningumas ir skaidrumas. Reikia nustatyti teisėtą asmens duomenų tvarkymo pagrindą, kad asmenys būtų informuojami apie pavojus, apsaugos priemones ir teises, susijusias su jų asmens duomenų tvarkymu, taip pat apie tai, kaip naudotis su duomenų tvarkymu susijusiomis teisėmis.
- b) Tikslų apibrėžimas. PNR duomenų, kuriuos gali naudoti institucijos, naudojimo tikslai turėtų būti aiškiai nustatyti ir neturėtų būti platesni nei būtina atsižvelgiant į tikslus, kuriuos reikia pasiekti, ypač teisėsaugos ir sienų apsaugos tikslais kovojant su terorizmu ir sunkiais nusikaltimais.
- c) PNR duomenų aprėptis. Oro transporto bendrovių perduotinų PNR duomenų elementai turėtų būti aiškiai nustatyti ir išsamiai išvardyti. Šis sąrašas turėtų būti standartizuotas siekiant užtikrinti, kad tokių duomenų būtų kuo mažiau ir kad nebūtų tvarkomi neskelbtini duomenys, įskaitant duomenis, atskleidžiančius asmens rasinę ar etninę kilmę, politines pažiūras arba religinius ar filosofinius įsitikinimus, narystę profesinėse sąjungose, sveikatą, lytinę gyvenimą ar seksualinę orientaciją.
- d) PNR duomenų naudojimas. Tolesnis PNR duomenų tvarkymas turėtų apsiriboti tik pirminio perdavimo tikslais, remiantis objektyviais kriterijais ir laikantis esminių ir procedūrinių sąlygų, atitinkančių asmens duomenų perdavimui taikomus reikalavimus.
- e) Automatizuotas PNR duomenų tvarkymas. Automatizuotas duomenų tvarkymas turėtų būti grindžiamas objektyviais, nediskriminaciniais ir patikimais iš anksto nustatytais kriterijais ir neturėtų būti vienintelis pagrindas priimti sprendimus, dėl kurių asmeniui kyla neigiamų teisinių pasekmių arba kurie jam daro didelį poveikį.
- f) Duomenų saugojimas. PNR duomenų saugojimo laikotarpis turėtų būti apribotas ir jo trukmė neturėtų būti ilgesnė nei būtina siekiant pirminio tikslo. Duomenų ištrynimasis turėtų būti užtikrinamas pagal kilmės šalies teisinius reikalavimus. Duomenų saugojimo laikotarpio pabaigoje PNR duomenys turėtų būti ištrinti arba anonimizuoti.
- g) PNR duomenų atskleidimas įgaliotoms institucijoms. Tolesnis PNR duomenų atskleidimas kitoms tos pačios valstybės arba kitos ICAO valstybės narės valdžios institucijoms galimas atskirai vertinant kiekvieną konkretų atvejį ir tik tuo atveju, jei gaunančioji institucija vykdo funkcijas, susijusias su kova su terorizmu ar sunkiais tarpvalstybiniais nusikaltimais, ir užtikrina tokią pačią apsaugą, kokią teikia informaciją atskleidžianti institucija.

- h) Duomenų saugumas. Turi būti imtasi tinkamų priemonių PNR duomenų saugumui, konfidencialumui ir vientisumui apsaugoti.
 - i) Skaidrumas ir informavimas. Asmenims, kuriems taikomi būtini ir proporcingi apribojimai, turėtų būti pranešama apie jų PNR duomenų tvarkymą, taip pat jie turėtų būti informuojami apie jų turimas teises ir teisių gynimo priemones.
 - j) Prieiga, taisymas ir ištrynimasis. Asmenims, kuriems taikomi būtini ir proporcingi apribojimai, turėtų būti suteikta teisė gauti prieigą prie jų PNR duomenų ir teisė juos ištaisyti.
 - k) Teisių gynimo priemonės. Asmenys, manantys, kad jų teisės į privatumą ir duomenų apsaugą buvo pažeistos, turėtų turėti teisę į veiksmingas administracines ir teismines teisių gynimo priemones.
 - l) Priežiūra ir atskaitomybė. PNR duomenis naudojančios institucijos turėtų būti atskaitingos nepriklausomai valdžios institucijai, kuriai suteikti veiksmingi tyrimo ir vykdymo įgaliojimai ir kuri turėtų galėti atlikti savo užduotis be jokios įtakos, visų pirma iš teisėsaugos institucijų, ir būti jos prižiūrimos.
4. Teisėsaugos institucijų dalijimasis PNR informacija
- a) Dalijimosi informacija skatinimas. Siekiant pagerinti tarptautinį bendradarbiavimą terorizmo ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojo atsakomybės tikslais, reikėtų skatinti skirtingų ICAO valstybių narių teisėsaugos institucijas kiekvienu konkrečiu atveju keistis PNR duomenimis.
 - b) Keitimosi informacija saugumas. Informacija turėtų būti keičiamasi tinkamais kanalais, užtikrinant tinkamą duomenų saugumą ir visapusiškai laikantis tarptautinių ir nacionalinių asmens duomenų apsaugos teisės sistemų.
-